

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการศึกษาจากสาธารณสุขอำเภอและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอจำนวน 180 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา และ ศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ สาธารณสุขอำเภอและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวน 180 คน ใช้สูตรคำนวณกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้จำนวนขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 124 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) จำนวน 3 ท่าน นำมากำหนดเป็นแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 9 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีจำนวน 9 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 3 อันดับ (Rating scale) มีจำนวน 54 ข้อ ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของสาธารณสุขเป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ตอบอย่างอิสระจำนวน 4 ข้อ และทดสอบหาความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ที่จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) และความคงที่ภายในโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 ซึ่งเป็นค่าที่เชื่อถือได้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง 124 คน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนจำนวน 100 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80.64 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป อธิบายคุณลักษณะประชากรโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

โดยวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t-test ส่วนคุณลักษณะด้านอื่นๆ ใช้สถิติ F – test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มีระดับการวัดในมาตราอันตรภาค (Interval scale) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient of Correlation) การทำนายผลประสิทธิผล ของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาโดยวิธีถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76 เพศหญิงร้อยละ 24 ช่วงอายุระหว่าง 40 – 49 ปี มากที่สุด ร้อยละ 52 รองลงมาได้แก่ช่วงอายุ 50 – 59 ปี ร้อยละ 22 และ ช่วงอายุ 20 – 29 ปี น้อยที่สุด ร้อยละ 6 สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่ร้อยละ 86 มีสถานภาพสมรสคู่ รองลงมาได้แก่สถานภาพสมรสโสด ร้อยละ 11 และสถานภาพสมรสหม้าย/หย่า/แยก ร้อยละ 3 ส่วนวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 60 ปริญญาโท ร้อยละ 25 ต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 15 อายุราชการส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15 – 30 ปี ร้อยละ 73 รองลงมาคืออายุราชการต่ำกว่า 15 ปี ร้อยละ 17 ส่วนน้อยที่สุดคืออายุราชการมากกว่า 30 ปี มีเพียงร้อยละ 10 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ณ หน่วยงานปัจจุบันมากที่สุดคือน้อยกว่า 15 ปี ร้อยละ 91 รองลงมาอยู่ระหว่าง 15 – 30 ปี และ มากกว่า 30 ปี ร้อยละ 8 และร้อยละ 1 ตามลำดับ รายได้ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20,001 บาท/เดือนขึ้นไป ร้อยละ 71 รองลงมาคือ 15,001 – 20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 13 ต่ำสุดคือต่ำกว่า 10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 4 เคยผ่านการอบรมหลักสูตรการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ร้อยละ 52. ไม่เคยร้อยละ 48 สำหรับหลักสูตรการบริหารที่ผ่านการอบรม ส่วนใหญ่ผ่านการอบรมหลักสูตรการบริหารอื่นๆ ร้อยละ 73 รองลงมาคือหลักสูตรผู้บริหารระดับต้น และ หลักสูตรผู้บริหารระดับกลาง ร้อยละ 17 และ ร้อยละ 10 ตามลำดับ

5.1.2 ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 9 ขั้นตอน

จากการศึกษาระดับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน จำนวน 9 ข้อพบว่า ทั้ง 9 ขั้นตอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.38$, S.D.= 0.64) โดยขั้นตอนที่ 6 การรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.68$, S.D.= 0.58) ขั้นตอนที่ 7 การบันทึกข้อมูลบน Web-based มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.88$, S.D.= 0.71)

5.1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มของประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาระหว่างกลุ่ม ด้านเพศ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม ใช้สถิติ t-test ระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่า ประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่หน่วยงานปัจจุบัน รายได้ การอบรมหลักสูตรการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และหลักสูตรการบริหารอื่นๆ นั้น ผู้วิจัยใช้สถิติ F – test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า ความแตกต่างของตัวแปรด้าน อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่หน่วยงานปัจจุบัน รายได้ การอบรมหลักสูตรการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านหลักสูตรการบริหารพบว่า มีประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{-value} = 0.018$

5.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล, กระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุข อำเภอในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลต่อประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรการบริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม ($p\text{-value} = 0.018$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

การวิเคราะห์ในส่วนของกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ซึ่งประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดในช่วงมาตรา (Interval scale) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient of Correlation) พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทั้ง 9 ขั้นตอน ไม่มีตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

5.1.5 การวิเคราะห์ถ้อยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร ได้แก่ หลักระบุตราผู้บริหารระดับกลาง และ กระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขั้นตอนที่ 7 การบันทึกข้อมูลบน Web-based โดยมีสมการในการทำนายในรูปคะแนนดิบดังนี้

ประสิทธิผลรวมทุกมิติ = $2.87 - 0.098$ (ผู้บริหารระดับกลาง) + 0.029 (กระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขั้นที่ 7)

สรุปได้ว่าตัวแปรด้านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลางและการบันทึกข้อมูลบน Web-based สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาได้

5.1.6 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนทรัพยากรทั้ง กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคนิคและวิธีการทำงาน ทำให้ไม่สอดคล้องกับภาระงาน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องกระบวนการทำงาน เริ่มจากการจัดทำแผนที่ไม่ทันเวลาและไม่สอดคล้องกับปัญหาของพื้นที่ การปฏิบัติงานที่ไม่บูรณาการ ขาดการประสานงานที่ดี การมีส่วนร่วมยังมีน้อย ขาดความต่อเนื่อง ขาดการติดตามประเมินผลที่ต่อเนื่อง และไม่มีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนแก้ไขปัญหา การประเมินผลยังมีตัวชี้วัดที่มากเกินไป มีความซ้ำซ้อน โดยส่วนใหญ่ได้เสนอแนะว่า การทำงานจะมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน มีความพร้อมด้านทรัพยากร การดำเนินงานเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และสร้างการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน มีการติดตามประเมินผลที่ต่อเนื่อง มีมาตรการจูงใจควบคู่กับมาตรการลงโทษ

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของสาธารณสุขอำเภอและเจ้าหน้าที่ที่มีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ การอบรมหลักสูตรการบริหาร โดยการอบรมหลักสูตรการบริหารที่แตกต่างกันมีผลทำให้ประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับ

การศึกษาของภูษิตา อินทรประสงค์ (2539) และแตกต่างจากการศึกษาของสมควร แบ่งกุลสลจิต (2541) โดยหลักสูตรการบริหารระดับต้นมีประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม สูงกว่าหลักสูตรการบริหารระดับกลาง และหลักสูตรบริหารอื่นๆ จากผลการวิจัยนี้แสดงว่าการอบรมหลักสูตรการบริหารมีความสำคัญต่อประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เพราะเป็นการให้ผู้บริหารได้มีโอกาสในการพัฒนาทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตลอดจนเพิ่มพูนประสบการณ์ในการทำงาน สำหรับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับต้นที่มีประสิทธิผลสูงกว่าหลักสูตรอื่นๆ นั้น ก็มีโอกาเป็นไปได้ เนื่องจากผู้ที่ไปอบรมหลักสูตรนี้ จะเป็นผู้บริหารใหม่วัยทำงาน การอบรมจึงเป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้การปฏิบัติงานดี ส่งผลให้ประสิทธิผลการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอดีไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้มีทั้งสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา

สำหรับความแตกต่างกันของคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอื่นๆ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่หน่วยงานปัจจุบัน รายได้ การอบรมหลักสูตรการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า ไม่มีผลทำให้ประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน ซึ่งก็สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขที่การผลิตกำลังคนด้านสาธารณสุขนั้นไม่สามารถกำหนดได้ว่าจะต้องมีคุณสมบัติเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย นอกจากนั้นในเรื่องการบริหารงานนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่สามารถแสวงหาได้ เพราะนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขก็เปิดโอกาสให้บุคลากรได้ศึกษาต่อ เช่น หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องของวิชาชีพต่างๆ นอกจากนั้นนโยบายของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา, 2548) โดยนายแพทย์สำเร็จ แห่งกระโทก นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ยังเน้นด้านการพัฒนาวิชาการให้แก่บุคลากร ดังนั้นความแตกต่างกันของคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านอื่นๆ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อายุราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่หน่วยงานปัจจุบัน รายได้ การอบรมหลักสูตรการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ จึงไม่มีผลทำให้ประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน ซึ่งก็สอดคล้องและขัดแย้งกับงานวิจัยที่ผ่านมา ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า การลดช่องว่างระหว่างวิชาชีพ และความแตกต่างในด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล จำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรด้านสาธารณสุข ต้องสนใจการศึกษาและพัฒนาด้านวิชาการ เพราะจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะและ เสริมสมรรถนะส่วนบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

ส่วนตัวแปรด้านกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ซึ่งมี 9 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดปัจจัยหลักแห่ง

ความสำเร็จหรือปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดแหล่งข้อมูล ขั้นตอนที่ 5 ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก ขั้นตอนที่ 6 การรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 7 การบันทึกข้อมูลและอนุมัติข้อมูล ขั้นตอนที่ 8 การวิเคราะห์ผล ขั้นตอนที่ 9 การรายงานผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม ทั้ง 9 ขั้นตอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี โดยขั้นตอนที่ 6 การรวบรวมข้อมูล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขั้นตอนที่ 7 การบันทึกข้อมูลบน Web-based มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความแตกต่างของตัวแปรด้านกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ทั้ง 9 ขั้นตอนไม่มีผลทำให้ประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน แต่จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้นทำให้ค่าเฉลี่ยประสิทธิผลการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับดี แสดงว่ากระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสำคัญ และเป็นกระบวนการที่ต้องทำต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน จึงทำให้ค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมาในภาพรวมอยู่ในระดับดี ส่วนขั้นตอนที่ 7 การบันทึกข้อมูลบน Web-based มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด นั่นก็เป็นไปได้เพราะการปฏิบัติในขั้นตอนนี้ต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งในแต่ละหน่วยงานในปัจจุบันก็มีแตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่เพื่อให้ระดับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีการปฏิบัติอย่างจริงจังและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่องานนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนจากผู้บริหารระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับสมควร แบ่งกุลจจิต (2541)

5.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ ด้วยวิธีการคำนวณหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (X) ต่างๆ แล้วทำการทดสอบสมมติฐานว่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละคู่เท่ากับศูนย์หรือไม่ ผลการทดสอบพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระบางคู่มีค่าสูง เช่น ขั้นตอนที่ 1 กับขั้นตอนที่ 2 และ ขั้นตอนที่ 2 กับขั้นตอนที่ 3 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน สำหรับตัวแปรอิสระด้านกระบวนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 9 ขั้นตอน อาจจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ จึงนำตัวแปรทั้ง 9 ตัวเข้าสู่สมการถดถอย แล้วใช้วิธี Stepwise คัดกรองอีกครั้งหนึ่ง

5.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา จากการนำตัวแปรด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล 9 ตัวแปร และตัวแปรด้านกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 9 ตัวแปร รวม 18 ตัวแปร นำมาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ ประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสาธารณสุขระดับกลาง และ กระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขั้นตอนที่ 7 การบันทึกข้อมูลบน Web-based เป็นตัวแปรที่ใช้ทำนายประสิทธิภาพการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอได้ สามารถเขียนสมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ซึ่งเป็นสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\text{ประสิทธิผลรวมทุกมิติ} = 2.87 - 0.098(\text{ผู้บริหารสาธารณสุขระดับกลาง}) + 0.029(\text{กระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขั้นที่ 7})$$

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรปัจจัยด้านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสาธารณสุขระดับกลาง มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในทิศทางผกผัน ซึ่งแสดงว่าการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสาธารณสุขระดับกลาง ไม่มีผลโดยตรงต่อประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนั้น สาธารณสุขอำเภอหรือผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับกลาง ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่แปลงนโยบายระดับสูงสู่การปฏิบัติ จะต้องกระตุ้นผู้ปฏิบัติให้ได้รับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้น เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น สำหรับปัจจัยด้านกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขั้นตอนที่ 7 การบันทึกข้อมูลบน Web-based มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งก็เป็นไปได้เพราะการบันทึกข้อมูลบน Web-based นั้น จะทำให้การบันทึกข้อมูลมีความรวดเร็วครอบคลุมภารกิจ และได้รับการตรวจสอบเรื่องความถูกต้องได้ง่าย นอกจากนั้นยังสะดวกต่อการปรับข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ และยังสามารถเชื่อมโยงกับองค์กรอื่นได้ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีเพราะสามารถเปรียบเทียบผลงานระหว่างหน่วยงานได้ ตลอดจนสามารถเพิ่มช่องทางให้ประชาชนและบุคคลภายนอกองค์กร ได้เข้าถึงระบบข้อมูล สร้างการมีส่วนร่วม และสามารถตรวจสอบระบบข้อมูลได้ ซึ่งสอดคล้องกับสมควร แบ่งกุลศลจิต (2541) ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ามีคามจำเป็นที่แต่ละองค์กรจะต้องมีการพัฒนาระบบ การบันทึกข้อมูลบน Web-based ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ของแต่ละองค์กรเพิ่มขึ้นได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสาธารณสุขระดับกลาง และ ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ขั้นตอนที่ 7 การบันทึกข้อมูลบน Web-based โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การบันทึกข้อมูลบน Web-based ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมทุกมิติ ข้อค้นพบนี้อาจ

นำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1) เนื่องจากผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าปัจจัยด้านการบันทึกข้อมูลบน Web-based มีอิทธิพลมากที่สุดต่อประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ดังนั้นผู้บริหารควรมีการกำหนดเป็นนโยบาย และวางแนวทางในพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ได้มาตรฐาน

2) จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลและประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์พบว่า หลักสูตรการบริหารเป็นตัวแปรเดียวที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และหลักสูตรผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้นมีค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลสูงกว่าหลักสูตรผู้บริหารสาธารณสุขระดับกลาง ดังนั้นจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและสถานีอนามัยได้รับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสาธารณสุขระดับต้น ส่วนสาธารณสุขอำเภอให้ได้รับการอบรมหลักสูตรผู้บริหารสาธารณสุขระดับกลาง และหลังการอบรมต้องมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ ก็จะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้

3) จากการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลพบว่าระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ณ หน่วยงานปัจจุบัน น้อยกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 91 แสดงว่าบุคลากรมีการโยกย้ายและเปลี่ยนสถานที่ปฏิบัติงานบ่อย ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่องไม่เข้าใจบริบทของพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีบุคลากรร้อยละ 52 ที่ไม่ผ่านการอบรมหลักสูตรการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจึงควรจัดการอบรมหลักสูตรดังกล่าวเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรอย่างทั่วถึง

4) ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์พบว่าขั้นตอนที่ 7 หน่วยงานมีการบันทึกข้อมูลบน Web-based ขั้นตอนที่ 8 มีแนวทางในการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานเพื่อเสนอทางเลือกต่อผู้บริหาร และขั้นตอนที่ 9 มีระบบการรายงานผลที่ผู้บริหารสามารถเรียกดูได้ทางอินเทอร์เน็ต ทั้ง 3 ขั้นตอนมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารจึงควรกำหนดเป็นนโยบาย พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารให้มีมาตรฐาน ตั้งแต่กระบวนการจัดเก็บ การรวบรวม การวิเคราะห์ประมวลผล การเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบข้อมูลสารสนเทศ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไข และร่วมรับผิดชอบ พัฒนาและเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนทั่วไป

5) จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณารายตัวชี้วัดพบว่า มีตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์ได้แก่ ผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดได้รับการบำบัดรักษาครบตามกำหนดและได้รับการติดตามครบ 1 ปี,สถานบริการปฐมภูมิผ่านการรับรอง HCA, สถานบริการมีการประหยัดพลังงาน และใช้จ่ายงบประมาณลดลง,สำนักงานสาธารณสุขอำเภอได้รับการรับรองมาตรฐาน PMQA และจัดทำ Blue print for change จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้บริหารระดับจังหวัดจึงควรมีการกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน พร้อมทั้งสนับสนุนทรัพยากรให้เพียงพอ มีทีมประเมินรับรองคุณภาพอย่างเพียงพอ สำหรับผู้ปฏิบัติระดับอำเภอ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ดังนั้นควรมีการจัดทำแผนที่ชัดเจน มีกระบวนการในการขับเคลื่อน มีผู้รับผิดชอบงาน มีการประเมินตนเองอย่างเป็นระยะ มีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอ ให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด
- 2) จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ากรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ มีอำนาจในการทำนายและสามารถอธิบายปรากฏการณ์ของประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้ จึงเห็นว่าควรมีการนำกรอบแนวคิดนี้ไปทดสอบอีกครั้งว่า สามารถอธิบายปรากฏการณ์ประสิทธิผลของการดำเนินงานหรือกิจกรรมอื่นๆ ได้หรือไม่ และอธิบายได้มากน้อยเพียงใด เช่น ประสิทธิภาพของระบบควบคุมภายใน ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และนโยบายอื่นๆ เป็นต้น
- 3) จากผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถทำนายประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอได้ร้อยละ 12.0 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆที่มีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายประสิทธิผลของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของสาธารณสุขอำเภอได้สูงขึ้น
- 4) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลา และพื้นที่ในการทำวิจัย ดังนั้นจึงควรทำการศึกษาวิจัยซ้ำในพื้นที่อื่น และตัวแปรอื่น เพื่อขยายผลการศึกษากว้างขวาง และเพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่